

fizikai szemle

Az Eötvös Loránd Fizikai Társulat lapja

1981/4

ŐSZI FIZIKUSNAPOK DEBRECENBEN

1980. november 10–15.

1979-ben a 25 éves jubileumát ünneplő ATOMKI kezdeményezésére iktatta be először őszi programjába a debreceni Kölcsey Ferenc Múvelődési Központ és Ifjúsági Ház a FIZIKUSNAPOK megrendezését. A rendezvények programjának megvalósításában az ATOMKI mellett az Eötvös Loránd Fizikai Társulat debreceni Csoportja és a TIT Hajdú-Bihar megyei Szervezete, valamint a debreceni egyetemek fizikai tanszékei, elsősorban a KLTE Kísérleti Fizikai Tanszéke nyújtott segédkezet.

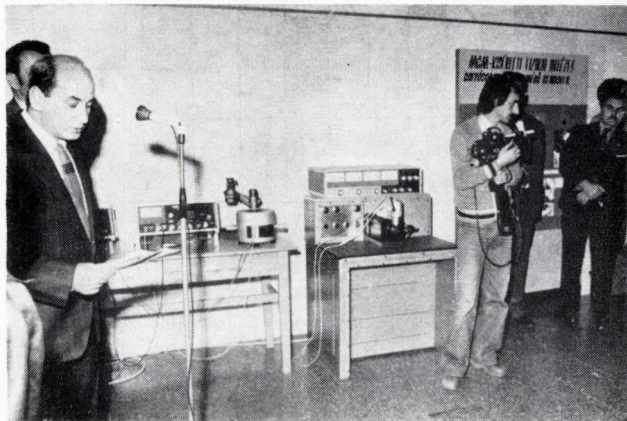
A Fizikusnapok tavalyi sikere, a közönség érdeklődése arra kötelezte a rendezőket hogy az idén is megpróbáljanak egy héten át vonzó lehetőségeket kínálni Debrecen lakosainak, tanuló ifjúságának a fizikával való ismerkedésre.

A rendezők többféle cél elérésére törekedtek. Egyrészt arra, hogy a fizikai kutatások mindenkori legújabb eredményeiből a nem szakemberek számára is jól érthető formában bemutassanak néhányat, hogy felkeltsek az érdeklődést az élő és élettelen természet, az ember környezetének szemlélésére, megismerésére. A fizikai gondolkodásmód terjesztésével elérik azt, hogy az elvontnak tűnő természettudományok területén is jártas és jól értesült legyen az érdeklődő. Másrészt célja az is a rendezvényeknek, hogy Debrecen fizikai intézeteit, az ott folyó kutatásokat, azok gyakorlati eredményeit a közvetlen tapasztalás élményével hozza közelebb a Múvelődési Központba betérő vagy az intézetekben megforduló látogatókhoz.

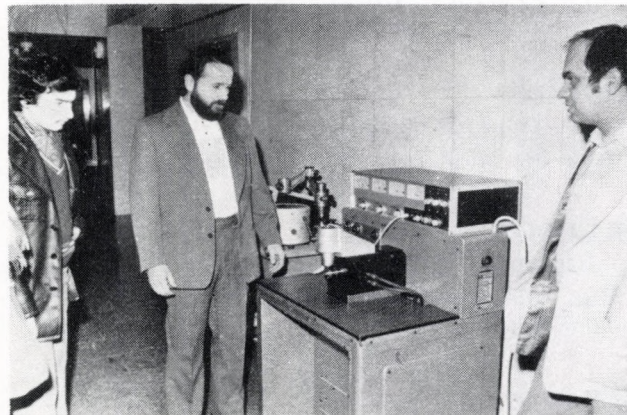
A rendezvénysorozat november 10-én a Múvelődési Központ előcsarnokában, az egész héten nyitvatartó Ipar és Fizika című kiállítás bemutatásával kezdődött. A kiállítást a Debrecenben működő fizikai intézetek és ipari vállalatok sokoldalú kapcsolataiból mutattak be néhányat. Ilyen volt pl. a KLTE Kísérleti Fizikai Intézet és az MGM együttműködésével készült a gördülőcsapágyak zaját vizsgáló berendezés, amellyel a gyártmányok minőségét ellenőrzik gyártás közben. Az ATOMKI kvadrupól tömegspektrométere az alapműszere két különböző berendezésnek is, amelyek bemutatásra kerültek; az egyik a BIOGAL penicillin gyártási folyamatának szabályozásában került alkalmazásra, a másik a MEDICOR Művek által gyártott légzésvizsgáló készülék. A légzésvizsgálókat az ország több kórházában orvosi diagnosztikai vizsgálatokban használják. A berendezéseket működés közben mutatták be a kiállításon. Az Országos Tanszergyártó és Értékesítő Vállalat tanszék vezetője felvonta a felhívást az alsótagozatos környezetismereti kísérletek eszközeitől a középiskolák sokkal bonyolultabb kísérleti berendezésig gyártmányait.

A Múvelődési Központ Konferenciatermében estéről estére hazai tudományos életünk jeles képviselői tartottak előadásokat az utóbbi évek, sőt hónapok legérdekesebb eredményeiről, felfedezéseiről, a fizikai oktatásának időszerű kérdéseiről. November 11-én Kedves Ferenc KLTE Alkalmazott Fizikai Tanszék vezetője „A jövő egyik sokoldalú, ígéretes anyaga a FÉMÜVEG”; november 12-én Gáspár Rezső akadémikus, a KLTE Elméleti Fizikai Intézet igazgatója „Komputerek, automaták, robotok és a fizika és alkalmazott tudományai”, november 13-án Szalay A. Sándor ELTE Atomfizikai Tanszék adjunktusa „Van-e tömege a neutrínónak?”, november 14-én Marx György akadémikus, ELTE Atomfizikai Tanszék vezetője és Sarkadi Ildikó, a budapesti József Attila Gimnázium tanára „A fizika nevelési feladatai a gimnáziumok új elsős fizika könyvének tükrében?”.

Az idei Fizikusnapok nagyon sokrétű érdekes programot kínált elsősorban a középiskolai tanulóknak. Így a Napfizikai Observatóriumnak és az ATOMKI-nak közel 600 középiskolás látogatója volt, emelkül az ATOMKI egyes laboratóriumaiban rendhagyó fizikaórákat is tartottak, amelyeken 11 osztály vett részt hét különböző témakörben. A Múvelődési Központ Hírlap-olvasójában próbafelvételekre került sor, ahol néhány jellegzetes fizikapélda megoldásával mérhették le felkészültségüket a tanulók. A kijavított és az egyetemi felvételi pontozás szerint osztályozott dolgozatokat postán kapta meg az a 43 tanuló, aki be is adta a kidolgozott példákat. A KLTE Kísérleti Fizikai Intézetében 120

Az Ipar és Fizika című kiállítást Schlenk Bálint az ATOMKI tudományos igazgatóhelyettese nyitotta meg

A debreceni Magyar Gördülőcsapágy Művek és a KLTE Kísérleti Fizikai Intézet együttműködésével épített a golyócsapágyak zaját mérő rendszer működését — egyik tervezője Karácsony György intézeti mérnök — mutatta be az érdeklődőknek

Vonalíró rögzíti a kilélegzett levegő összetételét, amely a szervezet anyagcseréjére jellemző fontos adat. (A fényképeket Nagy István ATOMKI készítette)

középiskolás résztvevője volt a Kísérleti Fizikai Délutánnak, és ugyancsak 120 érdeklődőt fogadtak az ATOMKI nyílt napján, ahol a nagyközönség intézettelátogatáson ismerkedhetett meg Debrecen legnagyobb kutatóintézetével.

A középiskolásoknak szánt programok sorát az előző évihez hasonlóan Pályázati felhívás zárta, amelyre az ATOMKI ajánlotta fel az I., II. és III. díj kategóriánkénti 2000 Ft pályadíjait. A max. 10 gépellő oldal terjedelmű három meghirdetett témában beérkezett dolgozatok értékelése után a díjak átadására február elején került sor. A pályázatról és a nyertesekről a későbbiekben majd részletesen beszámolunk.

Hunyadi Ilona